

ONTSLAGSTATISTIEK

Jaarrapportage 2006

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Directie Arbeidsverhoudingen
juli 2007

Inleiding

Een arbeidsovereenkomst kan op verschillende wijzen eindigen. De gegevens in deze jaarrapportage hebben uitsluitend betrekking op de volgende twee wijzen waarop een arbeidsovereenkomst kan worden beëindigd:

- Door opzegging van de arbeidsovereenkomst met gebruikmaking van een ontslagvergunning afgegeven door het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI);
- Door ontbinding van de arbeidsovereenkomst bij een rechtbank (volgens artikel 7:685BW).

Ontslagaanvragen bij de CWI's en *ontbindingsverzoeken* van de arbeidsovereenkomst bij de rechtbank vormen naar schatting tezamen 17%¹ van het totaal aantal keren dat een arbeidsrelatie wordt beëindigd.

Andere wijzen waarop een arbeidsovereenkomst kan eindigen zijn:

- rechtswege eindigen van een uitzendcontract;
- ontslag tijdens de proeftijd;
- eindigen van de arbeidsovereenkomst van rechtswege (niet verlengd contract voor bepaalde tijd zonder opzeggingsbepaling; bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd; overlijden van een werknemer);
- met wederzijds goed vinden;
- ontslag op staande voet.

Deze rapportage bevat geen gegevens over deze wijzen van beëindiging van een arbeidsovereenkomst.

Alleen bij de gegevens van het CWI zijn verdere kenmerken van de betreffende werknemers, zoals geslacht, leeftijd, sector waarin men werkzaam is etc., en de redenen voor de ontslagaanvraag bekend. Van de ontbindingsverzoeken bij de rechtbanken zijn alleen de cijfers bekend over de aantallen ingediende en afgehandelde verzoeken. Hierbij is nadere analyse naar kenmerken van de betreffende werknemers daarom niet mogelijk. Ook de uitspraak (al dan niet toekenning van het verzoek tot ontbinding) is niet bekend. Geschat wordt dat ongeveer 98%² van de ontbindingsverzoeken bij de rechtbanken wordt toegekend en dus ontbinding van de arbeidsovereenkomst tot gevolg heeft.

De opzet van de rapportage is als volgt: eerst worden de totaalcijfers van CWI en Justitie over aantallen ontslagaanvragen en ontbindingsverzoeken weergegeven. Vervolgens worden de cijfers van de CWI gebruikt om een beeld te geven van de redenen voor de ontslagaanvragen en de kenmerken van werknemers voor wie een ontslagaanvraag is ingediend, respectievelijk afgehandeld en toegekend. Tot slot volgt het afhandelingsproces, en worden gegevens over de behandelingsduur, de normale en de verkorte procedure, en regionale verschillen weergegeven.

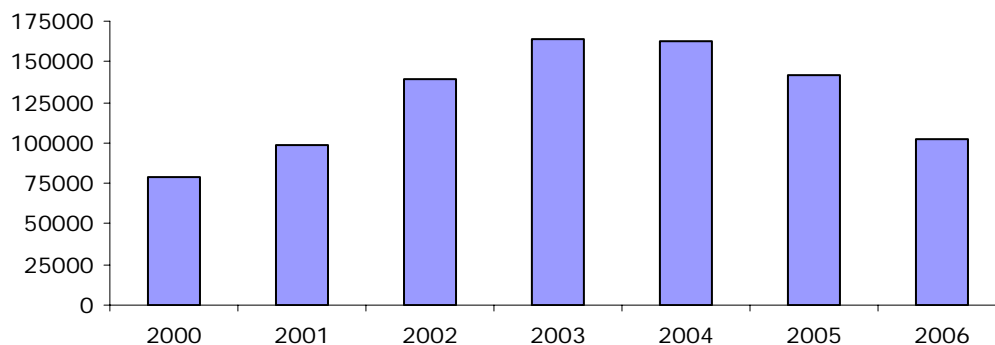
¹ Bron: Het duaal ontslagstelsel- beëindiging van arbeidsrelaties in de praktijk, Research voor Beleid, 2000

² Arbeidsrecht, februari 2004, Mr. C.G. Scholtes

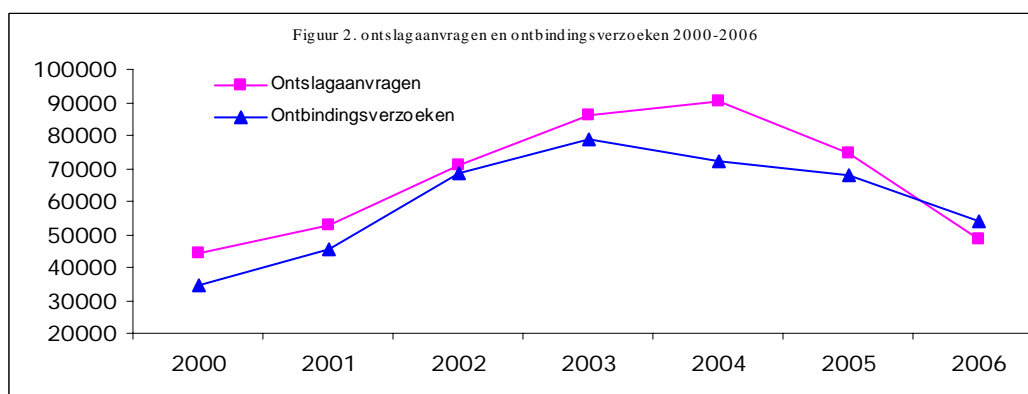
1 Totaal aan ontslagaanvragen³ en ontbindingsverzoeken⁴

Het totaal aantal keren dat een ontslagprocedure in gang is gezet bij de CWI dan wel de rechtbank (sector Kanton) komt in 2006 op 102.823. Ten opzichte van 2005 (142.242) is het aantal ontslagaanvragen en ontbindingsverzoeken tezamen met 27,7% gedaald.

Figuur 1. ontslagaanvragen en ontbindingsverzoeken 2000 - 2006

Bij de CWI werd in 2006 voor 48.610 werknemers een ontslagaanvraag ingediend; bij de rechtbanken werd voor 54.213 werknemers een ontbindingsverzoek voor de arbeidsovereenkomst ingediend. Het aantal ontslagaanvragen bij de CWI is ten opzichte van 2005 met 35% gedaald.

2 CWI

De hierna volgende cijfers hebben uitsluitend betrekking op de ontslagaanvragen bij de CWI. Achtereenvolgens komen het aantal ingediende aanvragen, het aantal afgehandelde en verleende ontslagaanvragen en het proces van afhandeling aan de orde. Ook worden de kenmerken van de betreffende werknemers (geslacht, leeftijd, bedrijfssector) en de reden voor ontslag in beeld gebracht. Hierbij dient rekening gehouden te worden met het feit, dat de aanvragen bij de CWI grofweg de helft van de onvrijwillige ontslagen voor werknemers met een vast dienstverband bedraagt (uitgezonderd het ontslag op staande voet), en naar verwachting geen representatief beeld geeft van alle ontslagen. De keuze van werkgevers om een ontslagprocedure via de CWI dan wel via de rechtbank in gang te zetten, hangt samen met de reden voor ontslag, de kosten die ermee gemoeid zijn, de kans op succes en de snelheid waarmee de procedure wordt afgehandeld. Het is daarom aannemelijk dat het totaalbeeld anders zou zijn wanneer ook van de ontslagen die via de rechtbank lopen de kenmerken van de betreffende werknemers bekend zouden zijn.

³ Gegevens zijn afkomstig van Centra voor Werk en Inkomen (CWI)

⁴ Gegevens zijn afkomstig van het Ministerie van Justitie

2.1 Ingediende ontslagaanvragen

In 2006 is door werkgevers voor 48.610 werknemers een ontslagaanvraag bij de CWI ingediend. Het merendeel van de aanvragen betreft een aanvraag voor ontslag om bedrijfseconomische redenen (70%), hetzij individueel (56%) hetzij collectief ingediend (14%). Ruim een vijfde deel (21%) betreft arbeidsongeschiktheid en (8%) betreft niet-economische redenen (zie tabel 1).

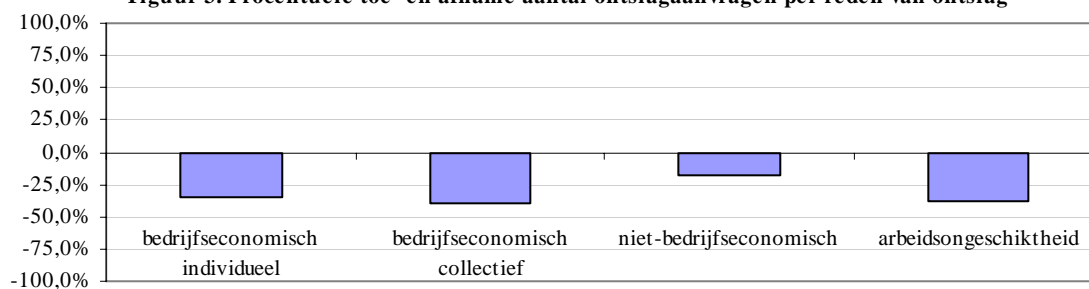
Collectief ingediende ontslagaanvragen zijn aanvragen die worden ingediend voor 20 werknemers of meer; in de statistiek is het aantal werknemers die het betreft opgenomen.

Vergeleken met 2005 is het aantal ontslagaanvragen in 2006 met 35% gedaald (zie tabel 1 en figuur 3).

Tabel 1: Ingediende ontslagaanvragen naar reden; 2006 t.o.v. 2005

Reden van ontslag	2005		2006		toe- / afname
	aantal	aandeel	aantal	aandeel	
bedrijfseconomisch individueel	41.338	55%	27.067	56%	-35%
bedrijfseconomisch collectief	11.580	16%	7.025	14%	-39%
<i>bedrijfseconomisch totaal</i>	<i>52.918</i>	<i>71%</i>	<i>34.092</i>	<i>70%</i>	<i>-36%</i>
niet-bedrijfseconomisch	4.987	7%	4.092	8%	-18%
arbeidsongeschiktheid	16.412	22%	10.107	21%	-38%
onbekend	317	0%	319	1%	1%
totaal	74.634	100%	48.610	100%	-35%

Figuur 3. Procentuele toe- en afname aantal ontslagaanvragen per reden van ontslag

Ingediende ontslagaanvragen naar geslacht

Er zijn, in absolute zin, meer ontslagaanvragen voor mannen dan voor vrouwen ingediend. Relatief gezien echter (als percentage ten opzichte van het totaal aantal werknemers met een vast dienstverband), werd er voor vrouwen iets vaker een ontslagaanvraag ingediend dan voor mannen (respectievelijk voor 0,9% van de vrouwen met een vast dienstverband tegenover 0,8% van de mannen).

Net als in voorliggende perioden blijkt dat er duidelijke verschillen zijn tussen mannen en vrouwen wat betreft de reden van de ontslagaanvraag.

Bij vrouwen is het aandeel ontslagaanvragen wegens arbeidsongeschiktheid hoger dan bij mannen (respectievelijk 25% van het totaal bij de vrouwen en 17% van het totaal bij de mannen).

Bij mannen is het aandeel ontslagaanvragen wegens bedrijfseconomische redenen hoger dan bij vrouwen (respectievelijk 72% van het totaal en 67% van het totaal). Zie tabel 2.

Tabel 2 Ingediende ontslagaanvragen naar reden en geslacht in 2006

reden van ontslag	aantal			percentage	
	man	vrouw	totaal	man	vrouw
bedrijfseconomisch individueel	13.646	13.318	26.964	55%	57%
bedrijfseconomisch collectief	4.440	2.475	6.915	18%	11%
<i>bedrijfseconomisch totaal</i>	<i>18.086</i>	<i>15.793</i>	<i>33.879</i>	<i>72%</i>	<i>67%</i>
niet-bedrijfseconomisch	2.544	1.546	4.090	10%	7%
arbeidsongeschiktheid	4.162	5.944	10.106	17%	25%
totaal	24.948	23.421	48.369	100%	100%
Totaal in % van werknemers met vast dienstverband (2006)	0,8%	0,9%	0,9%		

exclusief reden en/of geslacht onbekend

Ingediende ontslagaanvragen naar leeftijd

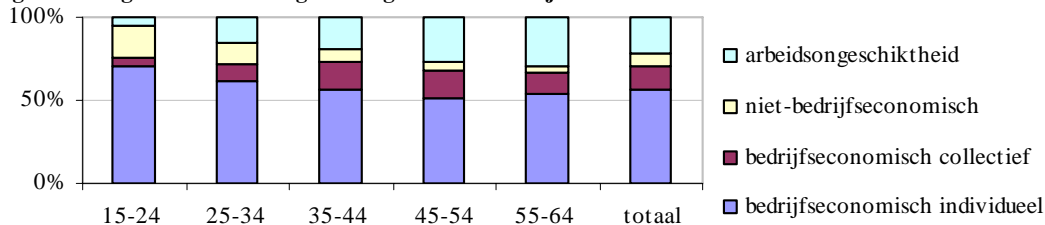
Voor oudere werknemers wordt naar verhouding vaker een ontslagaanvraag ingediend bij de CWI dan voor jongere werknemers.

Het percentage werknemers van 55 jaar of ouder waarvoor een ontslagaanvraag is ingediend ligt, ten opzichte van het aantal werknemers van die leeftijd met een vast dienstverband, op 1,4%.

Dat percentage ligt voor de andere leeftijdsgroepen tussen de 0,5% en de 1,0%.

Het aandeel van ontslagaanvragen met als reden arbeidsongeschiktheid is bij oudere werknemers veel groter dan bij jonge werknemers. Bij de jongere werknemers ligt het zwaartepunt bij de ontslagaanvragen op bedrijfseconomische redenen (zie tabel 3 en figuur 4).

Figuur 4. Ingediende ontslagaanvragen naar leeftijd en reden

Tabel 3 Ingediende ontslagaanvragen naar leeftijd en reden in 2006

in percentages	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	totaal
bedrijfseconomisch individueel	70%	61%	56%	52%	54%	56%
bedrijfseconomisch collectief	6%	11%	17%	17%	13%	15%
<i>bedrijfseconomisch totaal</i>	<i>76%</i>	<i>72%</i>	<i>74%</i>	<i>68%</i>	<i>67%</i>	<i>71%</i>
niet-bedrijfseconomisch	19%	12%	8%	5%	3%	8%
arbeidsongeschiktheid	5%	16%	19%	26%	30%	22%
totaal %	100%	100%	100%	100%	100%	100%
totaal aantal (N=)	2.686	8.498	13.921	13.967	8.775	48.291
totaal in % van werknemers met vast dienstverband (2006)	0,5%	0,6%	0,8%	1,0%	1,4%	0,9%

exclusief reden en/of leeftijd onbekend

2.2 Afhandeling van ontslagaanvragen

In 2006 zijn 46.479 ontslagaanvragen door de CWI's afgehandeld. Ten opzichte van 2005 (70.154 afgehandelde aanvragen) is dit een daling van 51%. Van alle afgehandelde ontslagaanvragen werd 86% verleend; 6% werd geweigerd en 8% werd ingetrokken.

Van de ingediende ontslagaanvragen wegens arbeidsongeschiktheid werd 91% verleend; van het aantal aanvragen wegens niet-bedrijfseconomische redenen werd 68% verleend (zie tabel 4).

Tabel 4 Afgehandelde ontslagaanvragen naar reden en resultaat in 2006

Reden van ontslag	afgehandeld	verleend	geweigerd	ingetrokken
bedrijfseconomisch individueel	25.247	86%	6%	8%
bedrijfseconomisch collectief	6.623	88%	3%	9%
<i>bedrijfseconomisch totaal</i>	<i>31.870</i>	<i>87%</i>	<i>5%</i>	<i>8%</i>
niet-bedrijfseconomisch	3.701	68%	18%	13%
arbeidsongeschiktheid	10.908	91%	6%	4%
totaal	46.479	86%	6%	8%

2.3 Verleende ontslagvergunningen

In 2006 werd voor 39.990 personen een ontslagvergunning verleend. Ten opzichte van 2005 (59.627 verleende ontslagvergunningen) is dat een daling van 49%.

Van de verleende ontslagvergunningen betreft 69% ontslag wegens bedrijfseconomische redenen, zowel individueel als collectief ingediend (respectievelijk 54% en 15%).

Arbeidsongeschiktheid is de reden bij 25% van de verleende ontslagvergunningen en niet-bedrijfseconomische redenen bij 6% (zie tabel 5).

Tabel 5 Verleende ontslagaanvragen naar reden in 2006

Reden van ontslag	procentuele verdeling
bedrijfseconomisch individueel	54%
bedrijfseconomisch collectief	15%
<i>bedrijfseconomisch totaal</i>	<i>69%</i>
niet-bedrijfseconomisch	6%
arbeidsongeschiktheid	25%
totaal	100%

Reden van ontslag en geslacht

Bij vrouwen is het aandeel ontslag wegens arbeidsongeschiktheid groter dan bij mannen: 30% van de verleende ontslagvergunningen voor vrouwen heeft als reden arbeidsongeschiktheid, tegenover 20% bij de mannen.

Bij mannen is het aandeel ontslagvergunningen wegens bedrijfseconomische redenen groter dan bij vrouwen: respectievelijk 72% tegenover 65% van het totaal aantal door het CWI verleende ontslagvergunningen (zie tabel 6). Dit beeld komt overeen met de man/vrouw-verschillen bij de ingediende ontslagaanvragen (zie tabel 2).

Tabel 6 Verleende ontslagvergunningen naar reden en geslacht in 2006

reden van ontslag	aantal			procentuele verdeling	
	man	vrouw	totaal	man	vrouw
bedrijfseconomisch individueel	10.895	10.871	21.766	54%	55%
bedrijfseconomisch collectief	3.661	2.157	5.818	18%	11%
<i>bedrijfseconomisch totaal</i>	<i>14.556</i>	<i>13.028</i>	<i>27.584</i>	<i>72%</i>	<i>65%</i>
niet-bedrijfseconomisch	1.541	991	2.532	8%	5%
arbeidsongeschiktheid	3.987	5.887	9.874	20%	30%
totaal	20.084	19.906	39.990	100%	100%

Reden van ontslag en leeftijd

Bij oudere werknemers is het aandeel ontslag wegens arbeidsongeschiktheid duidelijk groter dan bij jongere werknemers.

Ter vergelijking: 34% van de verleende ontslagvergunningen voor werknemers van 55 jaar of ouder heeft als reden arbeidsongeschiktheid, tegenover 5% bij de werknemers van 15 tot en met 24 jaar oud.

Bij deze jongste groep is het aandeel verleende ontslagen wegens bedrijfseconomische redenen relatief hoog (zie tabel 8). Dit beeld komt overeen met de leeftijdsverschillen naar reden bij de ingediende ontslagaanvragen (zie tabel 4).

Tabel 7 Verleende ontslagvergunningen naar reden en leeftijd in 2006

reden van ontslag	15-24	25-34	35-44	45-54	55+	totaal
bedrijfseconomisch individueel	73%	61%	55%	50%	50%	54%
bedrijfseconomisch collectief	6%	11%	17%	16%	13%	15%
<i>bedrijfseconomisch totaal</i>	<i>78%</i>	<i>72%</i>	<i>72%</i>	<i>66%</i>	<i>63%</i>	<i>69%</i>
niet-bedrijfseconomisch	17%	9%	6%	4%	2%	6%
arbeidsongeschiktheid	5%	19%	22%	30%	34%	25%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Leeftijd en geslacht

Uit tabel 8 blijkt dat het aantal verleende ontslagvergunningen naar verhouding toeneemt met de leeftijd van de werknemers. Het percentage verleende ontslagvergunningen ten opzichte van het totaal aantal werknemers in vaste dienst in de betreffende leeftijdsgroep, is het laagst voor 15- tot 24-jarigen (0,4%) en het hoogst voor 55- tot 64-jarigen (1,2%). Absoluut gezien zijn in 2006 meer ontslagvergunningen voor mannen dan voor vrouwen verleend door de CWI.

Gerelateerd aan het aantal werknemers in vaste dienst zijn er naar verhouding voor meer vrouwen ontslagvergunningen verleend dan voor mannen (0,8% versus 0,6%).
 Vooral voor vrouwen in de leeftijd van 55 jaar of ouder zijn naar verhouding veel ontslagen verleend: voor 1,6% van het totaal aantal vrouwen in vaste dienst in deze leeftijdscategorie.

Tabel 8 Verleende ontslagvergunningen naar leeftijd en geslacht in 2006

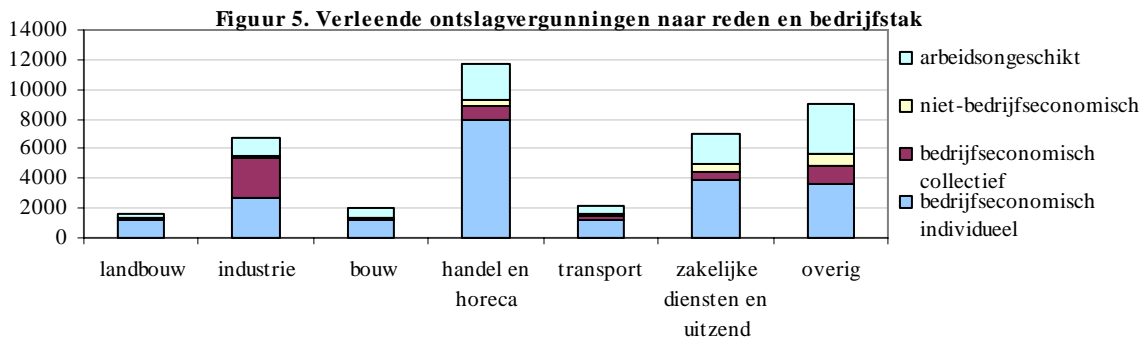
leeftijd	aantal verleend			als % werknemers in vaste dienst		
	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal
15-24 jaar	983	1.099	2.082	0,4%	0,5%	0,4%
25-34 jaar	3.258	3.505	6.763	0,4%	0,5%	0,5%
35-44 jaar	5.772	5.745	11.517	0,6%	0,8%	0,7%
45-54 jaar	5.958	5.906	11.864	0,7%	1,0%	0,8%
55-64 jaar	4.113	3.651	7.764	1,0%	1,6%	1,2%
totaal	20.084	19.906	39.990	0,6%	0,8%	0,7%

Bedrijfstak

In tabel 9 en figuur 5 is het aantal verleende ontslagvergunningen naar reden per sector weergegeven. Uit deze cijfers blijkt dat het aandeel verleende ontslagvergunningen wegens arbeidsongeschiktheid het hoogst is in de 'overige bedrijfstakken' (38%), op afstand gevolgd door de zakelijke dienstverlening en uitzendwezen (28%), de bouw (28%) en de transportsector (25%).

Het aandeel verleende collectieve ontslagvergunningen om bedrijfseconomische redenen is voor de bedrijfstakken 'industrie' (40%) en 'transport' (14%) hoger dan voor de andere bedrijfstakken.

Uit tabel 9 blijkt verder dat het aandeel verleende ontslagvergunningen als percentage van het totaal aantal werknemers met een vast dienstverband in de betreffende bedrijfstak het grootst is in de landbouw (1,9%).

Tabel 9 Verleende ontslagvergunningen naar reden en bedrijfstak in 2006

reden van ontslag	landbouw	industrie	bouw	handel en horeca	transport	zakelijke diensten en uitzendwezen	overig	totaal
bedrijfseconomisch individueel	76%	40%	64%	68%	53%	55%	41%	54%
bedrijfseconomisch collectief	4%	40%	1%	8%	14%	9%	13%	15%
<i>bedrijfseconomisch totaal</i>	<i>80%</i>	<i>81%</i>	<i>65%</i>	<i>76%</i>	<i>68%</i>	<i>65%</i>	<i>54%</i>	<i>69%</i>
niet-bedrijfseconomisch	4%	3%	7%	4%	7%	7%	8%	6%
arbeidsongeschikt	16%	17%	28%	20%	25%	28%	38%	25%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
totaal aantal N=	1.586	6.682	1.958	11.648	2.216	6.933	8.967	39.990
totaal in % van werknemers met vast dienstverband (2005)	1,9%	0,7%	0,5%	1,4%	0,6%	0,8%	0,4%	0,7%

2.4 Proces van afhandeling van aanvragen

Verkorte en normale procedure

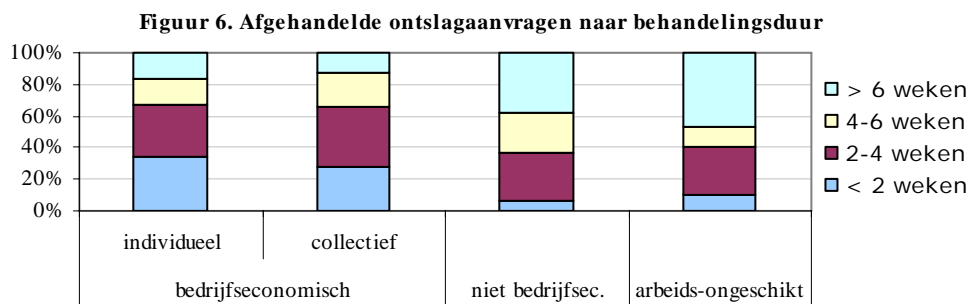
De behandeling van ontslagaanvragen kan versneld plaatsvinden als een werknemer, bij een aanvraag wegens bedrijfseconomische redenen, een verklaring van geen bezwaar indient. Daarmee voert hij of zij geen inhoudelijk verweer, maar stelt wel het uitkeringsrecht veilig. In dat geval toetst de CWI of een ontslagnoodzaak aannemelijk is gemaakt, anciënniteit correct is toegepast en herplaatsingsmogelijkheden ontbreken.

In 2006 werd 16% van alle aanvragen om bedrijfseconomische redenen via de verkorte procedure afgehandeld.

Ontslagaanvragen wegens arbeidsongeschiktheid of niet-bedrijfseconomische redenen worden niet via de verkorte procedure afgehandeld. Overigens is de verkorte procedure inmiddels afgeschaft.

Behandelingsduur

Binnen 6 weken is 75% van de ontslagaanvragen afgehandeld. Vooral ontslagaanvragen om bedrijfseconomische redenen, zowel individueel als collectief aangevraagd, worden relatief snel afgehandeld (respectievelijk 84% en 87% van deze aanvragen wordt binnen 6 weken afgehandeld). Ontslagaanvragen in verband met arbeidsongeschiktheid en niet-bedrijfseconomische redenen nemen langere tijd in beslag: respectievelijk 54% en 63% daarvan wordt binnen 6 weken afgehandeld (zie figuur 6 en tabel 10).

Tabel 10 Afgehandelde ontslagaanvragen naar behandelingsduur in 2006

behandelingsduur	bedrijfseconomisch			niet bedrijfsec.	arbeids-ongeschikt	totaal
	individueel	collectief	totaal			
< 2 weken	35%	27%	33%	7%	11%	26%
2-4 weken	32%	39%	34%	31%	30%	32%
4-6 weken	17%	21%	18%	25%	13%	17%
> 6 weken	16%	13%	16%	37%	46%	25%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%
binnen 6 weken	84%	87%	84%	63%	54%	75%
totaal N=	25.247	6.623	31.870	3.701	10.908	46.479

Regionale gegevens

De afhandelingsduur van de aanvragen is enerzijds afhankelijk van het aandeel ontslagaanvragen vanwege arbeidsongeschiktheid (deze duren langer), maar is ook regionaal bepaald. Voor de CWI's geldt dat 75% van de ontslagaanvragen, exclusief de aanvragen met als reden arbeidsongeschiktheid, binnen een termijn van 6 weken afgehandeld moet worden.

Alle van de zes districten voldoen aan deze verplichting.